

REDACȚIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Nr. 2152/1911.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu drept credinciosul Episcop al Aradului, Orășii-Mari, Ienopolei și al Hălmașului, precum și al părților adnexate din Banatul-Timișan.

Iubiților cler și popor și iubiților deputați ai Sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă.

Cu provocare la §§-ii 89 și 90 din Statutul Organic, convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al diecezei Aradului la biserica Noastră catedrală de aici pe **Dumineca Tomii, adică pe 7/30 Aprilie a. c.**, orele 9 dimineața, în care zi, după săvârșirea serviciului divin, va urma deschiderea Sinodului în sala mare a Seminarului diecezan.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. D. deputați spre orientare.

Arad, la 4/17 Aprilie 1911.

Al tuturor de binevoitor

Ioan I. Papp

Episcopul Aradului.

Notă. Îndatorați prin concluzul Nr. 44 al Sinodului eparhial din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați sinodali, căci nici un concediu, nu se coardă fără de cuvenită motivare și dovadă a cererii de concediu, urmând a se procede în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Nr. 1980/1911.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu drept credinciosul Episcop al Aradului, Orășii-Mari, Ienopolei și al Hălmașului, precum și al părților adnexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl, și Domnul nostru Isus Hristos împreună cu salutarea noastră arhierescă.

„Prăznuim omorirea morții, sfărparea iadului și începătura altei vieți vecinice.”

Stih. 3. din oda a 7. a mării prăznuri

Iubiților creștini și fii sufletești!

Preamilostivul Dumnezeu, care ne-a zidit după chipul și asemănarea sa și ne-a binecuvântat cu toate darurile sale pământești și cerești, s'a îndurat a ne face parte și de bucuria acestei sfinte prăznuri, și de aceea folosesc plăcuta ocaziune de-a veni și astădată cu duhul meu între voi, pentru ca înainte de toate să îndrept ochiul minții și al inimii mele spre ochiul minții și al inimei voastre, și astfel îmbinat ochiul minții arhierelui cu ochiul inimei credincioșilor săi, să ne apropiem cu dragostea de fii la tronul măririi lui Dumnezeu, și împlinindu-ne cea mai de căpetenie datorință creștinească, să-i aducem închinăciunile noastre de umilință și înmurile noastre de laudă și mulțumită, pentru că ne-a învrednicit a ajunge aceasta **primăvară nouă** a vieții noastre trupesti și sufletești și deodată să-i mulțumim și pentru toate bunătățile, cari le face cu noi după blândetele sale.

Am venit la voi, iubiților mei fii sufletești, și cu scopul și dorința, ca deodată cu sfânta prăznuire să deștept privirea voastră și la lucrurile cari se petrec în toate zilele în auzul și la vederea voastră, la celea ce înșivă le vedeți cu

ochii și le simțiți cu inima, și dându-ne seamă de starea în care ne-a aflat această mărită și sfântă zi a prealuminății învierii a Domnului Mântuitorului nostru Isus Hristos, să luăm îndemn de cugetare mai aprofundată asupra viitorului nostru și al neamului nostru.

Iubiților creștini și fii sufletești!

De câteori prăznuim această mărită și sfântă zi, aceasta sărbătoare a sărbătorilor, aceasta *inoire* a *nădejdi* vieții creștinești, trebuie să avem înaintea ochilor adevărul sfintei evanghelii, că prin nașterea, patima de bunăvoie, prin răstignirea, moartea, îngroparea și învierea de a treia zi, Mântuitorul nostru Isus Hristos și-a împlinit chemarea pentru care a fost trimis din ceriu pe pământ, și astfel nunumai și-a făcut deplin *actul mântuirii* neamului omenească din blăstămul păcatului, ci prin sfânta și prealuminată Sa înviere a și deschis tuturor neamurilor și sămânțiilor pământului calea cea adevărată, carea duce la binele și fericirea, pentru care este zidit omul. Când acum ne dăm seamă, că între acestea neamuri și sămânții se numără și neamul nostru românesc, zidit după același chip și asemănare, după care sunt zidite și alte neamuri și e înzestrat cu aceleași facultăți, adecă cu aceleași daruri trupești și sufletești, cu cari sunt împodobite toate sămânțiile pământului, și când ne mai dăm seamă, că precum toată ființa omenească astfel și neamul nostru își are începutul dela aceeași păreche de oameni, căroră le-a zis Dumnezeu: „*Creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul*”¹⁾: ar urma după legile naturale, că noi numai prin limbă, prin credință, prin port și prin datinele noastre creștinești să ne deosebim de neamurile, cu cari ne-am trezit viețuind în societate pe acest pământ al iubitei noastre patrii comune. Noi însă nu putem tăinu, precum nici nu trebuie să tăinuim faptul, pe cât de adevărat pe atât de umilitor și îngrijitor pentru prezentul și viitorul nostru și al neamului nostru, că între starea acestor neamuri și între starea noastră, între mulțămirea și îndestularea lor și între îndestularea și mulțămirea noastră, prin urmare și între bucuria zilelor vieții lor și între bucuria zilelor vieții neamului nostru, noi vedem așa mare deosebire, pe cât de mare este deosebirea între căldura și strălucirea soarelui și între lumina lunei.

Și când ne mai cugetăm, că, precum înaintăm cu zilele și cu anii, acestea stări se simțesc tot mai tare la avut și la sărac, la cărturari ca și la necărturari, în familie ca și în socie-

tate de o potrivă, nu putem să nu ne întrebăm: care să fie cauza cea adevărată, și cari să fie cărarile și mijloacele, prin cari să putem pune capăt ori măcar să mai potolim văpaia focului nemulțămirei noastre?

Dorind însă îndreptarea spre bine a lucrurilor, trebuie să fim nainte de toate dreți, și dându-ne seamă de faptele proprii și de viața noastră, să ne întrebăm cu inima liniștită și cu conștiința curată: nu cumva și noi ori chiar numai noi înșine purtăm vina acestei stări de nemulțămire?

Spre a afla și înșivă răspunsul potrivit la întrebarea de mai sus, trebuie să ne cugetăm la viața oamenilor chiar și numai din timpurile, în cari ne-am trezit noi cei de astăzi — nu tocmai așa înaintați în etate, și vom afla, cum atunci nu era casă, din care cel puțin unul să nu cerceteze biserica în Dumineci și sărbători; cum cel bogat, dacă era bolnav, dădea celui sărac; chiar și servitorului său vestimintele sale, ca să meargă la sfânta biserică și să-i aducă sf. anafora spre întărirea credinței în Dumnezeu și în ajutorul darului său; cum nici bătrânii nici tinerii nu cercetau birturile și locurile de petreceri, unde se strică sănătatea, se slăbește credința conjugală și se destramă viața casnică familiară. Și dacă ne mai cugetăm apoi, cât de înălțătoare erau petrecerile ținute în casele și în familiile lor, cum acelea se începeau cu rugăciuni de mulțumită pentru toate bunătățile pământești și cerești, cu rugăciuni săvârșite de preoții sfântului altar, și încheiate cu daruri și milostenii pentru săraci, neputincioși și pentru biserici, și cum nici bărbații, nici femeile nu se îmbrăcau în haine cumparate pe bani imprumutați: veți afla și voi înșivă, că toți se știau împacă cu soarta, toți erau mulțumiți cu cât a dat Dumnezeu și nimenea nu râvnea la avutul de aproape, ori la cinstea casei și a familiei lui.

Da, erau mulțumiți, lumea de atunci cunoștea stricăciunea vieții de acum; pentru că bărbații erau destoinici de stăpânirea casei și a avutului lor; numărul poporului sporea de după legile date de ziditorul: *creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul*; părinții creșteau pe fiii lor înfrica lui Dumnezeu, îndreptându-i pe calea virtuților creștinești; fiii erau cu credință și cinste, cu ascultare și supunere față de părinți și nu râvneau la moștenirea părintească și cu atât mai puțin să șează pe scaunul părinților lor nainte de vreme; tinerii de atunci peste tot cinsteau stăpânirea bisericească și lumească, pre conducătorii lor preoți și pe toți fruntașii și bătrânii poporului. Când apoi ne mai cugetăm și la aceea, că cinstea și omenia la

¹⁾ Facere c. 1. v. 28.

oameni eră atât de vădită, încât nu numai cămările și hambarele, dar chiar și lăzile cu scumpeturile erau deschise și înaintea servitorilor, întocmai ca și naintea membrilor familiei: este de înțeles, că deși timpurile de atunci încă erau grele pentru naintarea neamului nostru, dar părinții noștri, având duhul răbdării, fiecare se simțea bine și fericit în casa și familia sa, și fieștecăre puneă temeiul nădejdei sale prin credință neclătită în Dumnezeu, arătată prin viața sa fără prihană, prin dragostea sa creștinească și prin plinirea legilor.

Unde sunt acum vremile acestea, unde este cinstea și omenia, unde iubirea de aproape-lui, unde cureșenia vieții creștinești, și unde mulțămirea de atunci? Durere, acestea vremuri de mulțumire nu mai sunt, ori de ar mai și fi, nu sunt pretutindenea și nici în măsura corăspunzătoare intereselor de viață a neamului nostru, neam cu drepturi de a trăi și a-și plini chemarea pe acest pământ.

Precând însă ne plângem și nu fără temei, că în locul mulțumirii bătrânilor de pe vremuri, s'a înstăpânit nemulțumirea noastră a celor de astăzi, numele nostru de creștini cu nădejde în Dumnezeu, ne impune datorința: să nu ne mai întinăm sufletul cu păcatul vechiu de a încărcă toată vina nemulțumirii noastre pe umerii altuia, ci să ne aducem aminte de cuvintele Mântuitorului nostru Isus Hristos, care, descriind necredința și orbirea sufletească a poporului evreesc, zice astfel: „*A venit lumina în lume și oamenii iubesc mai mult întunecatul decât lumina, pentru faptele lor cele rele*”²⁾.

Să nu mai aruncăm dară nici noi vina nemulțămirei noastre tot pe împrejurări neașteptate dela voința și puterea noastră; să nu aruncăm în toate cazurile vina nemulțumirii pe stăpânirea bisericească și lumească ori pe greutățile timpului, ci să recunoască fieștecărele și să mărturisească pe față, că nemulțumirea noastră își are izvorul nu numai în orbirea sufletească a neamului nostru, — căruia nu i-a plăcut și nu-i place din destul lumina și învățătura, dar și în slăbirea credinței lui în Dumnezeu și în răceala dragostei către biserica străbună; să recunoască, că nemulțumirea provine din stricarea bunelor moravuri de odinioară, adică din lipsa de adevărată viață creștinească a poporului.

Spre a înțelege aceasta vină a poporului, este de prisos să ating scăderea în multe locuri îngrijorătoare, a numărului populației, fapt constatat la conscrierea făcută la începutul anului acestuia și cu atât mai puțin să ating cauzele acestei scăderi ori cauzele, cari turbură

viața casnică, familiară și socială la o mulțime dintre voi, cauze vouă binecunoscute; dar în fața faptului, că sudoarea muncitorului în anii din urmă a fost răsplătită cu roduri îmbelșugate și cu prețuri bune, dați-vă înșivă seamă: cât de mic este numărul aceloră dintre voi, care și-au făcut în casa și familia sa vre-o rugăciune de mulțămire; cât de mic este chiar și dintre cei mai cu stare numărul aceloră, cari din prisosul lor, au făcut vre-o dăruire la biserica sa națională, la școala sa confesională atât de trebuincioasă pentru susținerea și întărirea neamului nostru; și cât de mic este și numărul aceloră, cari să fi ajutorat pe săracii poporului, pe bolnavii neputincioși, ori pe orfanii ajunși la mila și la ajutorul neamului? Cerați apoi și veți afla: cum crește numărul aceloră cari, cu cât năștează în cinste și în avere trecătoare, cu atât le crește și trufia și cu atâta se îndepărtează mai tare de Dumnezeu, fără să-și aducă aminte, că de au mult, ori puțin, totul ce au, au numai dela Dumnezeu, care înalță și smerește; fără să se cugete la adevărul sfintei scripturi, că „*bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce caută pre Domnul nu se vor lipsi de tot binele*”³⁾ ori măcar să-și aducă aminte, că tocmai orfanii nesocotiți de ei, pot să le urmeze în moștenire, precum s'a și întâmplat și se întâmplă adeseori.

Când astfel este fapt cunoscut, că nemulțumirea își are izvorul în îndepărtarea omului de Dumnezeu, de lumină și de adevăr, de care păcat omul s'a făcut vinovat nu numai prin negândirea de viitorul său și astfel prin negândirea de a-și îmbogăți cunoștințele de viață prin luminarea minții sale, — dar s'a făcut vinovat și prin lipsa dragostei vieții creștinești, adică prin călcarea poruncilor și neîmplinirea datorințelor și a sfintelor învățături ale bisericii noastre, — cum este și necercetarea regulată a bisericii, nesocotirea sfintei taine a cununiei și neîngrijirea de curățirea vieții sale trupesti și sufletești, urmează de sine: că fiind cunoscute acum și cărările, cari duc la bucuria și mulțumirea, de care se bucură alte neamuri, focul nemulțumirii neamului nostru încă se va potoli în momentul, când omul se va întoarce la lumină și adevăr, când adică își va plini cu credință și cu dragoste toate datorințele către Dumnezeu, către sine însuși, și către de aproapele.

Astfel să cugete fieștecărele dintre voi și nu numai să facă făgăduință tare, dar să și țină cu sfîntenia cuvenită făgăduința: de a începe și a duce de astăzi înainte o viață curățită de toate patimile, cari întunecă mintea, turbură inima și fac omul neputincios, de a duce viață fără prihană

²⁾ Ioan c. 3. v. 9.

³⁾ Ps. 33. v. 10.

întru frica lui Dumnezeu. Și când astfel veți cugeta, și veți face, tot creștinul și astfel noi cu întreaga noastră biserică vom putea cânta cu bucurie: *că astăzi prăznuim omorârea morții, sfărămarea iadului și începătura altei vieți vecinice.*

După cari toate, rugând pe milostivul Dumnezeu: să primească sfintele rugăciuni, să ne învrednicească a lăuda și a mări cu inima curată aceasta sfântă înviere, cuvintelor mele să le dea înțelegere la auzul și să le fac loc de roade creștinești în inimile voastre; să ferească toate orașele, cetățile și satele, deci și pre noi și iubita noastră patrie de foc, de choleră, de secetă și de alte nenorociri; îl rog totodată: să vă binecuvinte pe voi, pre bătrânii și pre tinerii voștri, pre bărbați și pre femei, pre avuți și pre săraci de o potrivă cu darurile dragostei sale părintești; să surpe păretele vrajmei și să întărească pacea între voi toți, ca astfel sfântul praznic de astăzi să-l petreceți acum și la mulți ani, tot cu mai multă mulțumire și veselie creștinească Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Învierii Domnului din 1911.

Al vostru tuturor
de binevoitor

Ioan A. Papp m. p.,
Episcopul Aradului.

Trecerea unui arhiepiscop catolic la ortodoxie.

Toate ziarele românești aduc vestea senzațională despre trecerea unui arhiepiscop catolic francez la ortodoxim. Și cei important pentru noi e că acest arhiepiscop cu numele Iosef René Villatte voind a trece la ortodoxim, prin mijlocirea bisericii noastre românești dorește „admiterea în sfânta biserică ortodoxă a lui Isus Hristos lăpădând publicamente erorile romane și protestante ale sectelor din occident”.

În zilele trecute a fost înaintată cererea arhiepiscopului la Mitropolia română din București de către superiorul bisericii românești din Paris.

Acest fapt unic în felul lui și fără precedent în biserică noastră a produs diferite păreri în clerul înalt metropolitan. Cei mai precauți veghetori ai ortodoxismului românesc au primit cu o oare care rezervă faptul acesta neașteptat, presupunând o oare care tăinuță apucătură iezuitică pentru a putea înfrupta cu lesnire propaganda catolică și între români din regat.

De aceea I. P. S. Sa Mitropolitul Atanasie a răspuns superiorului bisericii românești din Paris că a primit cu bucurie mărturisirile și dorința arhiepiscopului Villatte și că întru cât înaltul prelat a fost hirotonit de arhiepiscop de către trei episcopi ai bisericii

Siriane—iacobite crede a fi canonic o solicită actele dela scaunul patriarhial din Antiohia, căci numai în urma prezentării acestor acte va putea fi primit și de biserică noastră în aceleași condiții.

Aicea dăm petiția adresată de arhiepiscopul catolic Mitropoliei din București, în traducere românească

Eminenței Sale Mitropolitului
Primat al României.

Prea onorate Părinte,

„Smeritul Vostru servitor în Isus Hristos, Josef René Villatte, arhiepiscop al bisericii catolice, după ce a urmat instrucțiunilor, sfaturilor și avizului reverendului părinte Chesario Stephano, superiorul bisericii române din Paris, vine foarte respectuos a face la picioarele Eminenței Voastre profesiunea sa de credință ortodoxă, mărturisită de biserică al cărei prea iubil primat sânteti”

„Voind a da întregii lumi o dovadă de nădejdea ce este în mine, cer cu toată smerenia admiterea mea în sfânta biserică ortodoxă a lui Isus Hristos, lăpădând publicamente erorile romane și protestante ale sectelor din occident”.

„Am onoare de a informa pe Eminența Voastră în toată sinceritatea, că supunerea mea la Biserica Ortodoxă, este făcută fără condițiune, gata a depune demnitatea mea Arhiepiscopală, dacă Eminența Voastră o cere. Hirotonisit Arhiepiscop de către trei Episcopi ai Bisericii Siriane-Iacobite, las Eminenței Voastre toată libertatea de a se pronunța asupra succesiunii mele apostolice, nedorind decât un singur lucru, acela de a servi lui Dumnezeu și Bisericii Sale în viața monahală sau cea de misionar.

„Terminând petițiunea mea, implor rugăciunile și binecuvântările Eminenței Voastre și o rog de a accepta dimpreună cu respectul meu, supunerea mea, precum și jurnalul alăturat la această scrisoare.

„Primiți Eminență, din partea servitorului Vostru salutările cele mai respectuoase”.

+ J. René Villatte,
Arhiepiscop.

care este Mar. Timothous I.

Ciuma.

Microbul ciumei

Cauza acestei grozave maladii infecțioase este un microb care a fost descoperit de Jersin de la Institutul Pasteur din Paris, el a descoperit acest microb la Hong-Kong cu ocaziunea ciumei din 1894. Acest microb are forma unui bacil scurt cu capetele rotunjite, se colorează mai tare la capete rămânând mai necolorat la mijloc (înfățișare de suveică.) Se găsește în baboane mai ales la început înainte de a da în coptură; în forma pulmonară, microbul se găsește în mare cantitate în scuipatul bolnavilor; iar în forma septicemică se găsește în mai mare cantitate în sânge.

Bacilul ciumei trăiește 7—8 zile în puroiul sau scuipatul uscat și amestecat cu praful (colb); trăiește câte-va luni în pământ și aproape o lună în cadavre.

Guzganul și șoarecele sunt dintre animale cele mai expuse ciumei; în experiențele de laborator e de ajuns a depune câți-va microbi pe fundul gurei unui șoarece sau guzgan pentru ca acele animale să moară de ciură; în sângele lor se găsesc numeroși bacili Jersin. Cânele și mâța capătă mai greu ciura; momița foarte ușor având aceleași forme ca la oameni; păsările rezistă ciumei.

Înainte de a izbucni o epidemie de ciură, se semnalează o epidemie mortală printre guzgani și șoareci, cu sutele să găsească cadavrele lor, mai ales prin porturi și corăbii; în cadavrele lor se găsesc în abundență bacilii ciumei.

Descoperirea modului de propagare a ciumei de către învățați a făcut că azi această maladie e ușor de combătut în centrele civilizate. S'a descoperit că ciura este în primul loc o maladie a șoarecilor și guzganilor, de la cari trece la oameni prin pișcăturile unor pureci cari au supt sânge de la șoareci postifești; acei pureci pișcând pe un om, i-a introdus bacilul ciumei în impunsătură; acela e punctul de plecare al unei ciume bubonice sau septicemice după virulența (tăria) microbului.

În India îndată ce se observa moartea șoarecilor, populația începea să fugă, ciura era gata să izbucnească. La Canton în preajma izbucnirii ciumei din 1894 s'au adunat 45.000 de cadavre de șoareci și guzgani.

Învățații au descoperit că în intestinul puricilor, ce trăiesc ca paraziți în blana șoarecilor și guzganilor, microbul ciumei trăiește 5-6 zile, ba încă se și înmulțește; de asemenea muștele și un fel de țintari cari trăiesc pe acolo, pot transmite prin pișcăături, microbul ciumei la om.

(va urmă.)

Alcoolismul.

Neagu Marin Broțacel. Era o călduroasă zi de vară, a anului 1908. Soarele trimetea de pe cerul albastru, arzătoare raze, peste plantele, cari își aplecau în jos frunzele ofilite. Și oamenii, și vitele și pomii simțeau puterea voinței celui de sus, care de aproape 8 săptămâni nu ne mai trimisese ploaia binefăcătoare pentru preamultele și nelegiuitele noastre păcate.

În aceea zi, eu și tovarășul meu de excursie I. ne plimbam pe câmpiile satului C, de astfel binecunoscut nouă încă din copilăria noastră, împreună cu toți sătenii lui potecile, văile și păraiașele sale. Mai toți locuitorii terminase seceratul, și în mijlocul miriștilor, stau, în rânduri parcă de bătae, drepte, clăile de grâu, orz și ovăș. Porumburile erau ofilite, iar pământul uscat și crăpat. Din loc în loc, mai găseam grâne încă nesecerate, cine știe ale cărui locuitor mai leneș sau izbit de împrejurări nefavorabile, de a mai fi făcut munca la câmp. Mergeam așa vorbind, mai mult de seceta ce amenință să ne izbească, când întâlnirăm și pe moș Petre, om cunoscut foarte glumeț la vorbă dar cu judecată și scaun la cap. Să tot fi avut 60 ani, nalt, frumos la corp și chip, bălan cu plete mândre și bogate ce-i cădeau pe umeri, de sub pălărie. Intrând în vorbă, începurăm a-l descoase, despre timpurile vechi. Mergând câteși trei, trecurăm pe lângă o tărâ, destul de mare ce părea a fi semănată cu pământă și pir, dacă nu ne-am fi uitat mai de aproape ca să constatăm că are și puțin grâu! Pricepusem! Fusesse prea mult plivit și îngrijit. Vrednic om! zise tovarășul meu I. Bun agricultor! răspund eu. Eh grozavă patimă! zise moș Petre, oftând. Ne-am uitat la

dânsul mirați, neînțelegând ce voia să spună! Dar el după ce ne privi lung, după ce își rotii ochii peste lanul cu pământă încă nesecurat și după ce oftă cu tristeță adâncă ne zise: „Dacă ați vedea și ce e în sat, și pe stăpânul acestui nenorocit pământ și pe burtosul și bogătașul evreu cărciumar, v'ați mira și întristă mai mult!” Drept răspuns la aceste, o pornirăm spre sat, cerând a ne explica și arăta această afacere, misterioasă în acele momente.

Sosirăm, în sat, în fața unei case, mai mult de forma, căci nu mai avea decât 3 pereți, acoperișul luat căpriorii putraziți de ploii, văruiala picată, grățiile rupte prispa dărîmată, ferestele nici că se mai cunoștea, că erau doar niște găuri, iar un porc al unui vecin răma liniștit sub o temelie. Niște țăruiși mici din parii gardului, arătau că pe vremuri această pustietate fusese curte. Un lemn, două, cum și locul bătătorit, mai indică că mai existase odată coțete, pătule, jignițe, șoproane etc. Bălăriile crescuse ca 1 metru, un broțacel cânta, poate de dorul apei, gropi de porci găsiu la orice pas, și un pustiu lung ținea loc de grădină. La poartă (care nu mai era, dar cam se vedea că acolo trebuia să fi fost) o salcie pletoasă pârilită de soare își aplecase ramurile cerând parcă ajutor, aducând puțină umbră pământului uscat. Sub ea un corp omenesc cu bale la gură, cu buzele vinete, ochii duși în fundul orbitelor, părul mare murdar, cu un suman cu 7-8 mânici, o cămașă ale cărei petice atârnavu pline de nomol; zăcea dus O slabă mișcare a peptului arăta că încă viețuia, iar mirosul de basamac ne spunea că avem deaface cu un bețiv.

„Iată!” ne zise moș Petre. „Vă place! Și acum să vă spun Istoria lui.”

„Tatăl său, Dumnezeu să-l aibă în pază, acum mort de ani de zile, vestitul Marin Broțacel, era un om cu frica lui Dumnezeu! Învățase dela părinți, munca, gospodăria, economia, și să nu bea nimic. La horă, lipsea dintre cei ce beau, când era flacău, iar cât a fost însurat, cărciuma nu l-a văzut. A fost un leat cu mine, într'un regiment de dorobanți și a fost sergent, că se pricepea tare în ale ostășiei, era ascultător și știu și buche bune. Nu odată am ascultat poruncile lui, căci eu eram soldat! Ce om cumsecade! Își vedea de treaba, casa, vitele și gospodăria lui. Nu se amesteca el în fleacuri și daraveri. Noi sătenii am voit a-l alege primar, dar el a refuzat. Și l-a dăruit Dumnezeu cu un copil numai, anume Neagu, care este astăzi prăpădit de ici. Dar vorba zice: „Dintr'un trandafir ese un mărăcine și dintr'un mărăcine ese un trandafir.” O surcea era tas'u, și alta el. S'a căznit bietul răposat cu el fel și chip dar în zădar; el tot ce știu făcea. Turnă în el spirt și țuică ca pe apă. Biata măsă a murit de inimă rea. Iar tas'u la câțiva ani s'a dus pe urma ei. Și a rămas el stăpân peste tot, iar acum este jidovul cărciumar din colț. Unde este gospodăria lui bietul Marin Broțacel? Vitele lui, pătulele lui, bucatele lui, curtea lui, toate ale lui? Dar șezătorile cele frumoase cu lăutari și jocuri zglobii? Unde sunt boii cei cu clopote venind dela țarină? Curtea plină de argați, veselie și viață ce domniau? Când mă gândesc, parcă înnebunesc. Și acum? Singura apă din puț a rămas limpede și curată, din mânele ticălosului!” și moș Petre oftă adânc. În adevur, lângă salcie lângă drum, fusese pe vremuri un puț, acum fără sghiaburi, fără furcă, fără cumpănă, numai o găleată găurită și putredă, legată cu o sfoară cu vre-o 20 noduri legate de un țăruiș de pe mal, mai servea pe vecini și călători. Simțeam cu toții o sete pe care o stinserăm cu apă limpede și rece din oropsitul puț. Bună apă! zisei

eu. „Bună tată dragă, atât băt ticălosul nu o va spurca și pe ea ca pe celelalte toate scule și averi!” răspunse moș Petre.

Ne-am despărțit lăsând în urma noastră, încă zăcând, pe Neagu cel bețiv! O mare tristețe ne cuprinsese și ultimele cuvinte ale bătrânului ne răsunau par'că încă în urechi.

II

După un somn zbuciumat, a doua zi eram în picioare când soarele se ivea roșu pe cerul senin. După alte treburi, voind să es la câmp, eșind pe linie, văd lume multă alergând într-o parte a satului. Când sosindu-mă și moș Petre. Imi zise din fugă: „Nu v'am spus eu...”. Surprins și presimțind ceva rău, am alergat după dânsul fără însă a-l ajunge, până la ruinele lui Marin Bortăcel. O mulțime de lume lângă puțul părăsit, iar moș Petre întâmpinându-mă imi spuse: „Și cinstita apă a spurcat-o ticălosul cu patima lui!”

În adevăr din apa cea limpede și rece de eri, eșea un cap murdar, plin de bale, fără viață al alcoolului Neagu Marin Bortăcel. Venind noaptea beat de sub salcie spre casă a nemerit în puț. Grozavă soartă și înflorătoare patimă!

III

Astăzi pe locul de mai sus se ridică falnic casele iudovului crășmar din colț, îmbogățit cu averea și viața noastră.

(Antialcoolul.)

Tuturor cetitorilor nostri le dorim:
„Sărbători fericite!”

CRONICA.

Cărți didactice aprobate. Ministrul instrucției publice a aprobat cu rezoluția dela 31 martie a. c. Nr. 15.591 în ultimele ediții — următoarele manuale de Iuliu Vuia: 1 Abecdar scris după metoda cuvintelor normale 2. Abecdar scris după metoda sunetelor vii și 3 Carte de cetire pentru clasa a doua.

Șezătoare literară în Arad. În Dumineca Tomii va fi o frumoasă și înălțătoare sărbare culturală în Arad. Simpaticii nostri scriitori, vrednici purtători ai condeiului românesc vor veni în mijlocul nostru ca să fluture pentru un moment — spre mândria noastră — stindardul scrisului românesc.

Până acum și-au anunțat participarea următorii dñi: Brătescu-Voinești, Sadoveanu, Anghel, Șt. Olosiv, Cincinat Pavelescu, Haralamb Leca, Gârleanu, Zaharie Bărsan, A. Herz, Caton Teodorian, Goga, Ciura, Lupaș și Agârbiceanu.

Nădăjdum că intelectualitatea noastră din provincie va alerga cu mic cu mare în Arad în ziua prefiptă spre a deschide brațele și a învălui în vâlul cald al admirației și al iubirii noastre sincere pe acești pricepuți interpreți ai sufletului românesc.

După ameazi la ora 1 să va da un banchet mare în Crucea-Albă în onoarea scriitorilor, iar, șezătoarea va avea loc seara. Invitări speciale nu se vor face. După șezătoare va urma o petrecere cu dans, la care doamnele și domnișoarele sunt rugate a să prezenta în frumosul nostru port național.

Necrolog Cu inimă de soț aduc la cunoștința rudeniilor prietenilor și cunoșcuților, că soția mea Silvia Eufemia Vidu născ. Codrean în 2/15 Aprilie 1911 și-a încredințat blândul suflet în mâinile Creatorului, — la etatea de 44 ani.

Lugoș, la 2/15 Aprilie 1911. Ioan Vidu, soț

Cronică bibliografică

A apărut Nr. 4-5 din „*Vatra școlară*” revista pedagogică a regretatului Dr. Petru Șpan sub dirigarea Dlui profesor Dr. Stan. Numărul acesta este închinat memoriei neuitatului ei întemeietor.

Concurse.

Pe baza încheierii Ven. Cons. diecezan Nr. 1400/911 pentru postul de capelan temporal cu dreptul de succesiune, sistemizat pelângă deficientul paroh Ioan Muntean d n Buhani, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: 1., una sesiune parohială. 2., Uzufructul unui intravilan cu casă parohială și supraedificate. 3., Stolele legale. Birul legal, din toate acestea alegândul capelan va beneficia jumătate, afară de casa parohială care va locui-o singur. 5., Intregirea dela stat o va beneficia întreagă veteranul paroh până-ce trăiește. 6., Alegândul capelan este îndatorat a suporta și dările publice după partea sa subtrăgându-să darea ce cade după întregirea dela stat, ce nu-o beneficiază; să catehizeze în școala confesională fără vre-o alta remunerațiune. Parohia fiind de clasa a III-a dela recurenți să recere asemenea cvalificațiune.

Recurenții au a-și trimite recursurile ajustate cu documentele prescrise, — adresate comitetului parohial din Buhani, la P. O. oficiu ppesc ort. rom. Buteni (Körösbököny) până la terminul concursual, iar iar pentru a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorje să se prezenteze în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică din Buhani, având să observe dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Buhani din ședința comitetului parohial, ținută la 17 febr. (2 martie) 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu, Iuliu Bodea adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru deplinirea stațiunii învățătoarești, clasele superioare dela școala din Șicula, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala,” staverindu-să totodată terminul de alegere pe Duminecă în 15/28 Mai a. c.

Emolu. mitele sunt: 1., în bani dela parohie 1000 cor., 2., pentru adunarea gen a Reuniunii inv. 20 cor., 3., pentru conferințele tractuale 4 cor., 4., venitele cantonale îndatinate dela funcțiunile unde va servi, 5., locuință 2 odăi, culină, cămară grajd și grădină de 400 st.□

Alesul pe lângă instrucția și conducerea elevilor săi în duminică, și sărbători la s. biserică va fi obligat a provedea și cantoratul fără altă remunerațiune.

Aceia, cari vor avea 4 cl. medii și vor documentă că știu instrui și conduce cor, vor fi preferiți.

Recurenții sunt poftiți ca recursurile ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Șicula, să le subștearnă în terminul de sus,

la oficiul ppeșe gr. or. rom. din Borosjenő (Ienopolea) și să se prezinte sub durata concursului, în vre-o duminică ori sărbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Din ședința comitetului par. din Șicula, ținută la 25 Martie.e (7 Aprilie) 1911.

Roman Hanc
președinte.

Iustin Montia
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezbiter.

—□—

1—3

Autorizat prin rezoluțiunea Venerabilului Consistor Nr. 628/911. escriu concurs din oficiu cu termen de 3) de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în lanova (Margitfalva, pprezb. Timisorii) prin moartea parohului Petru Petrovici.

Beneficiul parohial se compune din folosirea sesiunii parohiale de sub Nrul cărții funduare 271 și a intravilanului și estravilanului aparținător; stola și birul legal.

Alesul va avea să se îngrijească de locuință, și să supoarte toate serviciile publice după beneficiul său parohial.

Parohia fiind de clasa primă (I) se recere ca recursse ajustate cu documentele recerute pentru parohii de clasa primă, conform Regulamentului din vigoare, să le așternă la Prea On. oficiu pprezbiteral în Timișoara (Temesvár). Reflețanții vor avea să se prezente în s. biserică cu observarea § 33 din Regulamentul pentru parohii, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală. Alesul este obligat, ca în rândul slujbei sale să predice în dumineci și sărbători în s. biserică; și fără alta remunerație, să provadă catihizația la școalele conf. din loc.

Timișoara, 30 martie (12 aprilie) 1911.

Oficiul ppresbiteral gr. or. rom. al Timișorii.
Dr. Tr. Putici ppresbiter.

—□—

2—3

Devenind în vacanță postul de învățător dela școala de băeți gr. or. română din Checia-Română (Román-Kécsa, Torontál m.) Protopopiatul Banat-Comloș (Nagy-Komlós), prin aceasta să publice concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1. Locuință liberă cu 2 chilii, cuină, cămară, podrum, ștolog, cociină și 400 stângeni grădină. 2. 1000 cor. salar în bani gata. 3. Pentru scripturistica 10 cor. 4. Spese de conferință 15 cor. 5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. Pentru văruierea și curățirea pe dinlăuntru a locuinței învățătoarești să va îngrijă alegândul învățător.

Dela recurenți să cere pelângă diploma învățătoarească să conducă strana dreaptă și să instrueze elevii în cântările bisericesti, și răspunsurile liturgice și să conducă în dumineci și sărbători elevii la S. biserică; mai departe să conducă școala de repetiție fără a putea pretinde altă remunerațiune.

Să notifiacă în fine că recurenții, cari sunt în stare a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursse lor ajustate cu documentele recerute conform regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial din Checia-Română, să le subștearnă Prea On. oficiu protopresbiteral în Banat-Comloș (Nagy-Komlós, Torontál m.) în timp legal și să se prezinte

în vre-o duminică sau sărbătoare în S. biserică din Checia-Română pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Checia-Română ținută la 17/30 martie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* adm. protopresb.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pentru pictarea Sf. biserici din Sustra conform preliminarului de spese aprobat de Venerabilul Consistoriu sub Nrul 4191/910. comitetul parohial publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni.

1. Licitațiunea se va ține la 1/14 maiu, după amiază la 2 oare.

2. Prețul exclamării 4330 coroane.

3. Licitanții au să depună 10% din prețul exclamării ca vadiu.

4. Preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedea la Oficiul parohial din loc.

5. Licitanții nu își pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bisericască își va rezervă dreptul de a da interpretare acelui măestru în care va avea mai multă încredere.

Sustra, la 25 martie 1911,

Comitetul parohial.

—□—

1—1

Conform planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 1482/911 să publice licitație minuendă pentru renovarea și repararea sf. biserici gr. or. rom. din Cuiedi (Köved) cu termen pe ziua de 23 april (6 maiu) la 11 ore a. m. în școala conf. din loc.

Prețul de esclamare este 8360 coroane 07 fileri.

Licitanții au să depună 10% din prețul exclamării ca vadiu. Pentru participare nu poate nici un reflectant forma drept la diurne și spese de călătorie.

Planul, preliminar de spese precum și condițiunile de licitație să pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comuna bisericască își rezervă dreptul a da întreprinderea acelui reflectant în care are mai multă garanță.

Cuiedi (Köved) la 4/17 april 1911.

Parteniu Micluția

paroh pres. com. par.

—□—

1—1

În urma încuviințării Ven. Consistor arădan sub Nrul 7107/1910 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a sf. biserici gr. ort. română din Kistróna (Ravna) pe 17/30 aprilie a. c.

1. Prețul exclamării 13000 cor. conform preliminarului de spese și a materialului adunat în parte se va statui cu ocaziunea licitațiunii,

2. Licitanții au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtie de valoare acceptabile 10% din prețul de exclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiile de licitație se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. român din loc.

Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericască își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere acelui măestru în care va avea mai multă încredere.

Kistróna, (Ravna) la 20 martie (2 aprilie) 1911.

Simesie Jozsa

președintele com. paroh.

Ștefan Musca

not. com. par.

—□—

3—3

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

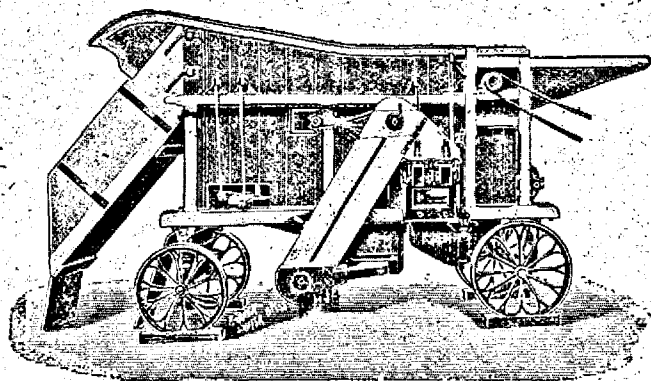
Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ==

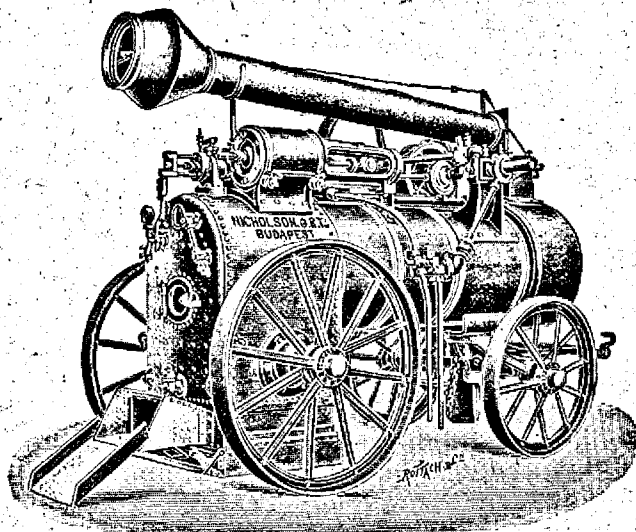
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume:

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Masini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu unelte trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

15-59

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.